

# Tema: demenca

Dora Krišelj, Pia Zala Meden, Ajda Robas

## Izbrana dela:

Iva Bezinović-Haydon, Hana Tintor: *Moja babica ne ve, kdo sem*. KUD Sodobnost International, 2021. 32 strani.

Demenca je bolezen, ki prizadene predvsem možgansko živčevje. Za bolezen je značilno, da obolela oseba začne pozabljati na vse, tudi na vsakdanje stvari; ne razume denimo, zakaj ima čipkasto perilo luknje. Oseba se ne prepozna več, ko se zagleda v ogledalu, lahko pozabi na svoje ime, se sprašuje, ali je živa ali mrtva itd. Čeprav oseba pozabi tudi na svoje bližnje, pa se ji ohrani t. i. čustveni spomin. Morda pozabi na svoje otroke, vnuke in bližnje, še vedno pa se bo spomnila čustev, ki jih ima v povezavi z neko osebo, krajem ali dogodkom. Tako lahko osebe v domu upokojencev imenuje za sina/hči, ker ob njem/njej doživi ista občutja kot ob svojih otrocih. Mnogokrat se lahko zgodi, da se bolna oseba preneha čutiti kot doma tudi v svojem lastnem domu. Za občutek domačnosti namreč ne postane več pomembna hiša, v kateri je oseba živela vse svoje življenje in se je niti ne spomni več, ampak občutek varnosti, ki je tesno povezan s čustvenim spominom. Občutek domačnosti ji namreč prinašajo stvari in ljudje, ki ji prinašajo vesela občutja (Gendron 42–48).

V Slikanici Ive Bezinović-Haydon *Moja babica ne ve, kdo sem* se spoznavamo z demenco, ki prizadene Emino babico. Sprva začne pozabljati predvsem vsakdanje stvari, bolezen pa počasi napreduje. Ko se Emina babica preseli v dom za starejše, ji Ema pogosto pripoveduje o dogodkih iz šole, kar babico razveseljuje, saj Emina pripoved v njej obudi čustveni spomin. Na koncu Ema z očkom premišljuje o minljivosti in spominih, ki so tisto pravo bogastvo.

**Pomembno je, da otrokom bolezen ustrezno in razumljivo predstavite, zato vam prilagamo primer razlage:** Naši možgani so kot računalnik telesa.



## Vprašanja po prvem branju:

Kaj se zgodi z babico? Ali veš, katero bolezen ima Emina babica? S čim vse misliš, da imajo ljudje z demenco težave? Ali poznaš koga, ki ima to bolezen? Kaj ti je bilo v zgodbi najbolj všeč?

**Podrobnejša obravnava besedila med drugim branjem. Po vsakem prebranem sklopu zastavimo vprašanja:**

**Cilj:** Podrobno se seznanimo z zgodbo, liki ter odnosom med babico, Emo in očetom. Z vprašanji otroke spodbujamo, da skozi lik babice spoznavajo demenco in smrt, skozi odnose med družinskimi člani pa spoprijemanje z boleznijo in smrtjo.

### 1. sklop: Druženje Eme in babice

Vprašanja: Kaj sta Ema in babica počeli skupaj? Kaj pa ti najraje počneš s svojo babico/dedkom?

### 2. sklop: Babica dobi demenco

Vprašanja: Kaj se zgodi z babico in zakaj? Česa se ne spomni več? Kako se na to odzove Ema? Kako se počuti babica? Kako bi se ti počutil/-a na Eminem mestu? Kaj pa, če bi bil/-a na babičinem mestu? Ali tudi tvoj/-a babica/dedek kaj pozabi? Kaj je na primer že pozabil/-a? Ali tudi ti kdaj kaj pozabiš?

Otroku razložimo, da ni vsako pozabljanje demenca in da ni nujno, da se iz vsakega pozabljanja razvije bolezen, saj lahko človek vedno na kaj pozabi.

### 3. sklop: Babica gre v dom za ostarele

Vprašanja: Kako zdaj babica in Ema preživljata skupni čas? Kako se do babice obnaša Ema? Kako se odziva babica? Kaj se zgodi med očkom in babico? Kakšna čustva doživlja ob tem očka? Kako bi se ti počutila v Emini vlogi? Kaj pa v očetovi? Kako misliš, da se je počutila Ema, ko babica ni prepoznala očeta? Kako misliš, da se je počutila babica, ko ni prepoznala očeta?

Kako si se počutila, ko si izvedel/-a, da je Emin očka začel jokati? Ali misliš, da bi tudi tvoj/-a očka/mama jokal/-a, če bi

tvoj/-a dedek/babica pozabil/-a nanj-/o? Ali bi ti jokala, če te tvoj/-a mama/oče ne bi prepoznala? Kako bi se počutil/-a, če te tvoj/-a babica/dedek ne bi več prepoznala?

**4. sklop:** Pogovor med očetom in Emo na klopci

Vprašanja: Kaj pove očka Emi na klopci? Kako misliš, da se je Ema ob tem počutila?

**5. sklop:** Spomin na babico in kužka Maksa

Vprašanja: Zakaj je Ema hkrati vesela in žalostna? Kaj bo, ko babice ne bo več? Kako zdaj Ema preživlja čas z babico? Katera aktivnost med babico in Emo ti je bila najbolj všeč in kako misliš, da bi jo lahko izvedli, odkar je babica zbolela za demenco? Kaj misliš, da bi lahko babica in Ema skupaj počeli v prihodnje?

**Aktivnost:**

**Izdelava spominskega albuma (60 minut):**

Otrokom dajte zvezek in potrebnosti za risanje (barvice, svinčnik, flomastre, voščenske), pisalo ter lepilo.

Otroci naj pomislijo na svoje najljubše trenutke z dedkom ali babico. Če imajo fotografijo kakšnega od teh trenutkov, naj jo prilepijo v zvezek. Če fotografije nimajo, naj z mislijo na skupne trenutke, ki so jim ljubi, kaj narišejo.

Pred naslednjim srečanjem z dedkom ali babico otrokom predlagajte, naj spominski album podarijo staremu staršu, ob tem pa ob vsaki fotografiji ali risbi povejo, zakaj je ta trenutek zanje dragocen.

**Opomba:** Ob izvajanju delavnice bodite pozorni, da je pristop prilagojen starosti otrok ter njihovem razumevanju. Pozorni bodite na njihove odzive. Zagotovite jim varno in spoštljivo okolje za izražanje. Ob deljenju spominov s starim staršem bodite pozorni, da so otroci in stari starši ob dejavnosti angažirani ter da komunicirajo na pozitiven način.